

Studijní programy Dějiny evropské kultury 2019-2025

Shrnutí

Studijní programy Dějiny evropské kultury (Bc. i NMgr.) zajišťovány katedrou církevních dějin a literární historie¹ byly v roce 2018 reakreditovány a v roce 2019/20 spuštěny v této nové akreditaci. Jejich cílem bylo nabídnout kvalitní širokospektrální humanitní vzdělání propojující historii, dějiny umění a literaturu. Navzdory počátečním potížím se podařilo programy stabilizovat a využít jejich mezinárodní potenciál. Jejich ohrožení nevychází z nezájmu uchazečů či slabé kvality, ale ze systematického oslabování programů ze strany vedení KTF UK.

Vývoj:

- Zpočátku celého sledu událostí se řešila náročnost studia, která byla v rámci stávajících možností upravena, přičemž se pro komplexní řešení začalo intenzivně pracovat na reakreditaci obou programů.
- Pracovníci katedry promptně reagovali na pokles počtu studentů, a to dvojí formou – propagací a přípravou reakreditace.
- Programy se aktivně propagovaly (Veletrh vědy, Vědafest, Gaudeamus, Noc vědců, Juniorská univerzita, studentští ambasadoři), vznikl také online kurz pro uchazeče.
- Reakreditace byla připravována již od podzimu roku 2022, a to za plné spolupráce obou garantů a všech dalších pracovníků katedry.
- V zimě roku 2023 a na jaře 2024 byla dále připravena anglická, odlehčená verze Bc. programu s názvem *European Culture Studies*. Ta byla úspěšně podpořena evropským projektem OP JAK.

Těžkosti a zásahy vedení:

- Od roku 2022 byla připravována reakreditace, ale její administrace byla komplikována chaotickým přístupem vedení fakulty a nekonzultovanými zásahy třetích osob do systému Tajemník.
- V roce 2023 započal trend ukončování smluv, propouštění a odchodů vyučujících. Dělo se tak v době, kdy zájem o studium a počet zapsaných již opět rostl, a kdy vedení fakulty navenek i dovnitř deklarovalo záměr obory uchovat.
- V roce 2024 následovaly další redukce, a to navzdory značnému nárůstu počtu studujících a podanému grantu. Personální zabezpečení programů se již dostalo na kritickou úroveň.

¹ Od roku 2022/2023 je také otevřen ve spolupráci katedry s Historickým ústavem Akademie věd České republiky doktorský studijní program Historické vědy obor Církevní a obecné dějiny. Zajišťování tohoto programu a vedení doktorandů ale není vedením fakulty v předkládaných analýzách katedry nijak reflektováno.

Současný stav (2025):

- Přes narůstající zájem uchazečů a finanční podporu pro malé obory nebyly programy DEK ze strany vedení personálně stabilizovány, naopak, části pedagogů bylo sděleno, že jim nebudou prodlouženy smlouvy.
- Garantům oborů je dlouhodobě znemožňována praktická možnost reakreditovat oba obory.
- Možnost práce na projektu OP JAK pro vznik studijního programu *European Culture Studies* je zablokována.
- Nejsou čerpány prostředky pro podporu malých oborů a není naplňován plán rozvoje obou oborů DEK, deklarovaný v dlouhodobém strategickém plánu fakulty.
- Vedení fakulty záměrně neodevzdalo Radě pro vnitřní hodnocení UK kontrolní zprávu o personálním zabezpečení, a ta jeho vinou pozastavila přijímání studentů do programů DEK pro rok 2026/27.
- Po dvou letech personální devastace katedry deklarovalo v září 2025 vedení fakulty otevřeně svůj záměr: ukončení programů DEK.

Podrobný rozbor

1. V akademickém roce 2019/2020 byla spuštěna výuka v nových programech Bc. DEK a Mgr. DEK. Ke studiu se zapsalo 21 a 15 studentů. Základní koncepcí akreditace bylo poskytování vědecky prestižního oboru, který by připravoval absolventy pro všestranné zapojení do historické a kulturně-historické práce. V roce 2020/21 byli do programu zapsáni v Bc. 31 a Mgr. 9. Souběžně však přicházely náznaky, že program je pro studenty náročnější.

V dubnu 2020 proto na výzvu děkana Novotného oba garanti společně představili úpravy realizovatelné v rámci platné akreditace (konkrétně větší důraz na obecné dějiny a menší důraz na dějiny církevní, jak požadovali studenti, a zejména snížení náročnosti při zkoušce z latiny). Právě nereálná náročnost u zkoušky z latiny (garant předmětu Dr. Matějec) byla hlavním důvodem odchodu několika studentů 1. ročníku Bc. DEK na obor DKU. O smysluplnosti úprav svědčí, že v následujících letech už k podobným stížnostem nedocházelo.

Děkan však zároveň bez vědomí obou garantů uspořádal mezi studenty tzv. anketu, kladené otázky záměrně směřovaly k problémům ve výuce. Řadě studentů tato anketa připomínala vyšetřovací metody složek ministerstva vnitra, někteří se ohradili, někteří si stěžovali příslušnému garantovi. V několika případech vedla anketa absolventy bakalářského studia k rozhodnutí odejít na Mgr. studium jinam, protože začali považovat prostředí KTF za nedůstojné a nesvobodné.

2. V akademickém roce 2020/21 reagoval vedoucí katedry prof. Petr Kubín na výzvy děkana prof. Vojtěcha Novotného, směřující k posílení interních pracovníků katedry, a na katedře byli jako interní akademičtí pracovníci přijati dřívější externisté, dr. Klára Kudlová, historička literatury 20. století a anglistka, dále pak dr. Michal Charypar, historik literatury 19. století a anglista.

Další výzvy prof. Novotného byly také reflektovány na maximum: pracovníci katedry se účastnili tzv. Juniorské univerzity, Vědafestu a Gaudeamu. Podobně jako v případě cyklu historických exkurzí, které v tomto roce pracovníci katedry zahájili, šlo vedle podpory DEK o prospěch celé KTF a její propagaci jako celku.

3. V akademickém roce 2021/22 bylo do Bc. zapsáno 16 studentů a do Mgr. 8. studentů. Děkanem fakulty byl znovu zvolen prof. Novotný. Protože počty studujících v obou programech DEK stagnovaly, uskutečnila se celá série jednání, jejímž cílem bylo podstatným způsobem upravit akreditaci programů. Na katedru byla přijata historička dr. Michaela Falátková, která měla za úkol rozšířit nabídku povinně volitelných předmětů. Dr. Klára Kudlová začala ve spolupráci s dalšími členy katedry a s jejími studenty rozšiřovat sérii propagačních aktivit. Mimo jiné se tak vyučující a studenti DEK nově účastnili Veletrhu vědy a na fakultě byla v září 2022 realizována samostatná Noc vědců, opět byla připravena také vystoupení na Juniorské univerzitě. Na přelomu akademického roku byl dále ustanoven do funkce vedoucího katedry doc. Marek Šmíd.

4. V akademickém roce 2022/23 bylo zapsáno do Bc. DEK 10 studentů a do Mgr. DEK 4 studenti. Vzhledem k těmto číslům byla okamžitě projednávána nutnost reakreditovat DEK. Situace na fakultě však již vlivem jiných událostí byla velmi vyostřená. Ze strany děkana prof. Novotného směřovaly ke katedře vzájemně nesourodé a rozporné pokyny k přípravě nové akreditace. Ačkoliv pracovníci katedry přicházeli se stále novými návrhy, které za velké časové náročnosti připravovali, děkan fakulty, prof. Vojtěch Novotný, návrhy stále znovu připomínkoval a ve svém prohlášení z června 2023 zcela nepravdivě konstatoval, že „žádný realistický návrh nebyl ze strany katedry dosud podán“.

Skutečností však je, že pracovníci katedry propracovali změny v akreditaci zajišťovaných programů a již v září a říjnu 2022 měli oba garanti připravenou novou podobu akreditace bakalářského i magisterského studia. V tuto dobu již přímo od zástupců vedení fakulty šly do médií signály znevažující obraz programů DEK, což působilo zcela protichůdně vůči snahám pracovníků katedry tyto programy propagovat ve veřejném prostoru. Pracovníci katedry například vytvořili rozsáhlý on-line CŽV kurz, který připravoval uchazeče na přijímací řízení a přispěl tak ke vzrůstajícímu počtu zájemců.

Při přípravě nové akreditace se závažně projevíly manažerské nedostatky vedení KTF. Prof. Novotný nechával do zadávacího systému vstoupit doc. Jinka, s kterým do akreditace chaoticky zasahoval, oba měnili bez souhlasu garantů verze akreditace a dokonce i název samotného programu. Současně se neustále ztěžovalo dokončení zápisu akreditace do systému (měnila se např. přístupová hesla či počítače). Nakonec se stalo, že děkan předložil jinou verzi akreditace AS KTF, jinou VR KTF, a třetí odlišnou verzi předložil kolegiu rektorky. To se při závěrečné administraci ukázalo jako zásadní problém, děkan onemocněl a jeho zástupce odmítal problematiku akreditace řešit pro spory o výuku prof. Petráčka, jehož jméno bylo v akreditaci uvedeno. Na konci akademického roku byli pracovníci katedry tímto sledem událostí naprosto vyčerpaní.

5. Dne 12. června 2023 děkan zaslal doc. Marku Šmídovi, prof. Petru Kubínovi a doc. Miloši Sládkovi dopis, v němž avizoval, že pokud nebude v září 2023 dostatečný počet zapsaných do 1. ročníku studia DEK, neotevře přijímací řízení. Souběžně s tím uzavřel již otevřený a připravený

CŽV on-line kurz přípravy na přijímací řízení 2024/25. Na konci června 2023 zaslal seniorním pracovníkům katedry, prof. Čechurovi, dr. Milcové a dr. Bubnovi zprávu o tom, že jejich smlouvy nebudou prodlouženy. V červenci 2023 se z podnětu studentů a doktorandů garanti obou oborů DEK rozhodli žádat o otevření přijímacího řízení pro rok 2024/25 bez přijímacích zkoušek. Děkan s tímto postupem 1. srpna 2023 souhlasil, opakoval však, že nedovolí otevřít kurz přípravy na přijímací řízení, což také učinil.

Následně došlo 21. srpna 2023 k sérii schůzek děkana s pracovníky katedry: nejprve s předsedkyní odborů, dr. Michaelou Falátkovou, která byla nucena k podpisu dokumentu týkajícího se zkracování a ukončování úvazků na katedře. Pak s prof. Tomášem Petráčkem, kterému děkan oznámil, že jeho smlouvu na dobu neurčitou ukončuje. Dále s dr. Klárou Kudlovou a dr. Michalem Charyparem, jimž byly přes rozsah výuky zkráceny úvazky. Následovala série protestů, v nichž se pracovníci KTF snažili poukázat na to, že postup děkana vůči prof. Petráčkovi byl nezákonný, že navíc k daným změnám dochází zcela zřetelně na pozadí názorových sporů. Propagace obou programů přinesla patrné plody a ke studiu bylo pro rok 2023/24 zapsáno pro Bc. DEK 21, pro Mgr. DEK 7 uchazečů. Tyto údaje vedení KTF záměrně vynechává z tabulek poskytovaných k analýzám, protože ukazují, že propagace oboru a CŽV kurz z předchozího akademického roku situaci změnila a počty přijatých studentů nabraly vzrůstající trend.

6. Podzim 2023 byl pro katedru velmi tíživý, po červnovém a srpnovém zásahu prof. Novotného nově chyběli čtyři vyučující, a především snahy nahradit výuku prof. Petráčka byly velmi obtížné. Manažerský styl prof. Novotného z předchozího roku řešili pracovníci katedry s ombudsmankou. Fakultní senát nepřipustil odvolání prof. Novotného, ale v prosinci 2023 prof. Novotný ze zdravotních důvodů sám rezignoval. Přes tyto těžké okolnosti reagovali pracovníci katedry na výzvu OP JAK ESF+ a začali koncipovat anglojazyčný program European Culture Studies, odlehčený distanční studijní Bc. program, jehož návrh pak dr. Klára Kudlová a dr. Barbora Šmejdivá se schválením zastupujícího proděkana doc. Jinka zpracovaly a do projektové žádosti zařadily. Cílem bylo využít mezinárodní potenciál oboru, kde působili čtyři anglisté, a ukázat, že katedra má porozumění pro nutnost rozvoje KTF a potenciál nabídnout nový obor, podle jehož vzoru by pak bylo možné také upravit reakreditaci DEK, jakmile by to vedení fakulty umožnilo. Opět se zástupci katedry aktivně zapojovali do Juniorské univerzity a Gaudeamu, na gymnáziích byl obor prezentován ambasadory z řad pedagogů i studentů. Dva povinně volitelné předměty v anglickém jazyce byly zároveň otevřeny v hybridní formě pro zahraniční studenty v rámci programu 4EU+, čímž katedra posílila mezinárodní rozměr fakulty.

7. Na konci roku 2023 AS UK schválil dotaci pro malé studijní programy (součást Principů pro rok 2024), mezi něž byly zařazeny i oba obory DEK. Tato dotace byla podmíněna vytvořením a realizací strategického plánu rozvoje oborů, který byl následně vypracován vyučujícími DEK. Výzvu k vytvoření plánu zaslal dne 20. 12. 2023 (sic!) garantům obou zajišťovaných oborů doc. Jakub Jínek, tehdejší statutární zástupce KTF UK. Zástupci KCDLH bezprostředně poté (tj. během vánočních svátků) plán vypracovali a ve vynuceném minimálním termínu odevzdali vedení KTF UK.

8. V únoru 2024 vystoupili ve vzájemném duelu dva uchazeči o kandidaturu na post děkana KTF. Doc. Jaroslav Brož získal hlasy akademických senátorů mimo jiné díky tomu, že zřetelně

deklaroval svůj záměr podpořit nový rozvoj DEK i vznik distančního programu European Culture Studies. Konkrétně uvedl, že jeho cílem je “Stabilizovat a navýšit počet nově zapsaných studentů 1. ročníku jako celku a jednotlivých slabších oborů zvláště. Důvodem je nejen to, že počet studentů rozhoduje o výši příspěvku na vzdělávání, ale zejména to, abychom mohli smysluplně plnit své poslání veřejné vysoké školy. *Zvláštní pozornost zaměřím na obor Dějiny evropské kultury a vlastně všechny navazující magisterské studijní programy.*”

9. V dubnu 2024 se uskutečnilo první půldenní projektové setkání, na němž byly podrobnosti ohledně realizace programu European Culture Studies prezentovány zapojeným zaměstnancům i děkanovi fakulty. Někteří zaměstnanci katedry začali také připravovat verze nových kurzů v angličtině vedoucích k získání microcredentials, které by vycházely z materiálů připravovaných pro ECS. Katedra KCDLH tak plánovala zúročit svůj potenciál posílit internacionální rozměr fakulty a odpovědět na výraznou poptávku po dostupném a flexibilním studiu v angličtině. Děkan J. Brož před devíti svědky slíbil, že prodlouží všechny smlouvy v plném rozsahu a že tyto nové smlouvy budou k podpisu již v květnu 2024. V květnu 2024 začali vyučující zjišťovat, jakým způsobem vedení plánuje využít finanční prostředky alokované pro rozvoj malých oborů na KTF v celkové výši 614 tis. Kč. Vedení KTF UK nebylo schopno ani těmto vyučujícím, ani AS KTF UK vysvětlit, jakým způsobem byly alokované peníze využity, a tvrdilo, že o dotaci nemá žádné informace.

10. Na konci srpna a v září 2024 byla pak již zcela markantní změna kurzu děkana doc. Brože. Nejenže nebyly doposud k dispozici nové smlouvy pro pět pracovníků katedry, mnohočetně se naopak projevovaly snahy přípravu ECS omezit.

V důsledku otevřeného přijímacího řízení měl Bc. DEK v září 2024 pro rok 2024/25 65 přijatých uchazečů a Mgr. DEK měl 15 uchazečů. Situace katedry a obou oborů by tedy právem mohla být stabilizována. Chyběly však slíbené smlouvy. V posledním zářijovém týdnu byl nečekaně do pozice koordinátora pro hospodaření jmenován doc. Jakub Jínek a bezprostředně nato byly dvěma pracovníkům katedry, jichž se konec smluv týkal, dr. Evě Doležalové a dr. Michalu Charyparovi, vnucovány lektorské smlouvy. Tyto změny by však znamenaly hned dvojí zkázu: znemožnily by s vysokou pravděpodobností reakreditaci DEK, protože na KTF nemohou lektori garantovat předměty, a blokovaly by i přípravu akreditace ECS, v níž se s oběma odborníky počítalo pro garantování celkem pěti předmětů. Za této situace oba pracovníci odmítli smlouvy v předkládané podobě podepsat. Dr. Klára Kudlová, hlavní žadatelka o grant OP JAK ESF+, se po marných prosbách k děkanovi o to, aby vzal ohled na Dějiny evropské kultury a European Culture Studies a umožnil oběma zaměstnancům působit dále v akademických pozicích, rozhodla nepodepsat ani svoji smlouvu. Chtěla tím posílit hlas, že původní sliby vedení a základní podmínky pro stabilitu oborů musejí být respektovány.

11. Uvnitř katedry probíhala na počátku října 2024 vzrušená debata o budoucnosti oboru a skutečných plánech vedení KTF UK. Děkan doc. Brož tehdy napsal AS UK mimo jiné toto: „Bohužel někteří pedagogové dlouhodobě nespokojení se směřováním fakulty se rozhodli situaci využít k demonstraci své nespokojenosti. Obdobně jako v minulém roce aktivně působili také na své studenty, prezentovali jim katastrofické scénáře o zániku oboru. Zneužili k tomu administrativní infrastrukturu fakulty. Někteří studenti na základě těchto mylných informací

dokonce nabyli dojmu, že jim nebude umožněno dostudovat.” Během zimního semestru katedra církevních dějin a literární historie marně čekala na vypsání nových výběrových řízení, která by umožnila obnovit standardní podobu výuky. Zbývající pracovníci katedry tak museli zastoupit své kolegy, což vedlo k výraznému překročení únosné pracovní zátěže. Například doc. Miloš Sládek vyučoval 14 × 45 výukových jednotek, ostatní vyučující na tom byli podobně.

V průběhu zimy 2024/2025 facebookový profil fakulty opakovaně šířil nepravdivé informace o studijním oboru DEK a počtu absolventů. Uváděl mj., že jich bylo „za poslední roky pouze v jednotkách“ (například sdílením článku dr. Jakuba Kříže v Lidových novinách).

12. Záměrný rozklad Katedry církevních dějin a literární historie spolu se situací studentů DEK byly jedním z hlavních důvodů Návrhu na odvolání děkana z ledna 2025, který byl následně realizován v únoru 2025. Po odvolání doc. Brože převzal vedení KTF UK doc. Aleš Prázný.

13. V květnu 2025 na zasedání Akademického senátu KTF UK senátorka Karolína Štauberová upozornila na disproporční rozložení úvazků na jednotlivých katedrách. Poukázala na evidentní personální nedostatek na DEKu, který vyplývá i ze zveřejněné výroční zprávy, a ptala se, zda se plánuje jeho doplnění. Senátor Marek Šmíd, vedoucí katedry zajišťující program DEK, informoval, že děkan Brož slíbil personální navýšení a že na toto téma jsou plánovány schůzky během června.

14. Personální navýšení katedry církevních dějin a literární historie však nenastalo. Vedení fakulty navíc nedodalo kontrolní zprávu ohledně personálního zabezpečení pro RVH, v důsledku čehož bylo dne 25.6.2025 pozastaveno přijímání studentů do programů DEK pro rok 2026/2027. Vedení fakulty navíc v červenci 2025 oznámilo, že ukončí termínované smlouvy dalším vyučujícím dr. Michaele Falátkové a dr. Barboře Šmejdové. Proděkanka pro studium dr. Lenka Makovcová-Demartini vzápětí rezignovala na funkci proděkanky a ve svém rezignačním dopise uvedla přímou spojitost s těmito kroky vedení, obcházení garantů i vedoucího katedry a nemožností zajistit výuku pro stávající i nové studenty. (Posledním proděkanem v kolegiu děkana tedy od této chvíle zůstal doc. Aleš Prázný; proděkan doc. Martin Zlatohlávek rezignoval v dubnu 2025.)

15. Dne 4. září 2025 doc. Prázný informoval RVH v dopise, že opatření RVH vnímá “jako krok správným směrem a ztotožňuje se s ním” a chce “směřovat k rychlému ukončení činnosti oboru.” V reakci na tento dopis obsahující velmi zkreslený obraz skutečnosti a vyjevující dříve popíranou strategii vedení KTF dovést program Dějiny evropské kultury k likvidaci, garant bakalářského programu DEK doc. Sládek podal výpověď.

Závěr

Reakreditace programu *Dějiny evropské kultury* byla od září 2022 prioritou pracovníků Katedry církevních a literárních dějin. Jejich úsilí však zásadně narušoval způsob řízení děkana Vojtěcha Novotného, charakterizovaný nejasnou komunikací, častými změnami požadavků a absencí

jasného vedení. Proces dále blokovaly technické zásahy doc. Jinka do systému Tajemník, které reakreditaci prakticky zastavily.

Navzdory těmto překážkám dokázala katedra vlastními silami zvýšit zájem uchazečů a od roku 2023/24 obnovit růst počtu studentů, což vedení fakulty ve svých materiálech opomíjí. Zároveň byli pracovníci katedry dlouhodobě vystaveni tlaku – redukce či zamítání pracovních smluv se staly nástrojem nátlaku a odvety za kritické postoje. Odchod značného počtu studentů v posledním roce souvisí s útoky vedení fakulty na katedru, s redukcí počtu vyučujících i s přehlížením studentských obav a kritických hlasů.

Současná situace je důsledkem účelově podjatého a nesystémového stylu vedení fakulty, který se projevil zejména ve druhém období děkana Novotného a zastupujícího proděkana Jakuba Jinka a dále ještě s větší razancí za působení Jaroslava Brože a jeho zastupujícího proděkana Aleše Prázného. Přestože oba posledně jmenovaní ztratili důvěru velké části akademické obce i senátu, nadále uplatňovali a uplatňují děkanské pravomoci s tím, že jejich kroky směřují k likvidaci dlouhodobě etablovaných programů DEK.

Mezi excesy posledních dnů patří nejen zaslání tendenčního dopisu doc. Prázného RVH, v němž označuje za cíl vedení fakulty ukončení obou studijních programů, ale také a především další obcházení obou garantů při obsazování výuky pro rok 2025/26.

13. 9. 2025 v Praze

prof. PhDr. Petr Kubín, Ph.D., Th.D.

Mgr. Klára Kudlová, Ph.D.

doc. PhDr. Miloš Sládek, Ph.D.

ThLic. Bc. Barbora Šmejdová, Ph.D.